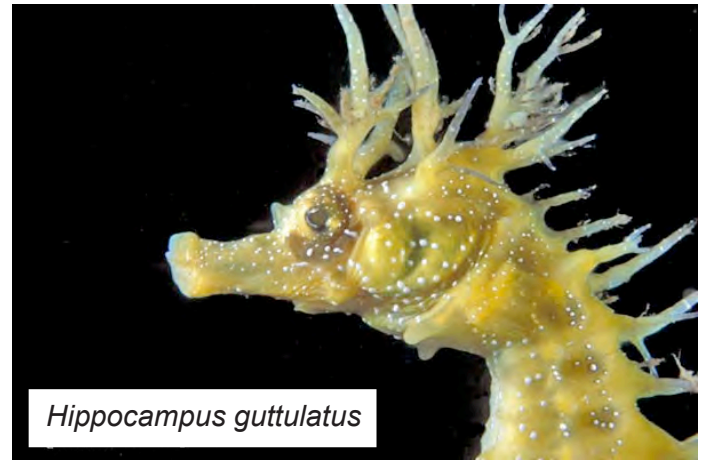

Zeepaarden in het aquarium

Stel jezelf eens voor dat je je in het aquariumgedeelte van een dierentuin bevindt. Tussen alle kleurrijke en felverlichte rifaquaria zul je al snel een bakje ontdekken wat een warmere uitstraling heeft. Een groen en rood oerwoud van wieren deint langzaam heen en weer door de stroming. Ineens zie je tussen de wieren een lange snuit, een rechte rug met daaronder een gekrulde staart. Als een kolibrie beweegt het beestje zich met kleine vinnetjes van het ene bosje wier naar het andere. Nu je wat beter kijkt, ontdek je steeds meer van zulke diertjes tussen het wier. Het zijn zeepaarden!

Hippocampus guttulatus

In de natuur

Zeepaarden komen vooral in tropisch en subtropisch zeewater voor, maar er zijn ook enkele soorten die zich in koeler water bevinden. Zo is het kortsnuitzeepaardje (*Hippocampus hippocampus*) zelfs voor onze kust te vinden. Volgens Fishbase (.org) zijn er op dit moment 55 erkende soorten, variërend van ongeveer 1,5 tot 30cm groot. Er wordt echter nog steeds onderzoek gedaan naar de indeling van de bekende soorten en daarbij worden ook nog steeds nieuwe soorten ontdekt.

De meeste soorten leven in wierbedden of vrij drijvende Sargassum-velden (Sargassum is een drijvend wier), maar er zijn ook soorten die alleen nabij bepaalde koraalsoorten worden gevonden. In het aquarium houden we meestal

Zeepaardjes komen altijd schattig en elegant over.

soorten die met zeewier samenleven. In de nabijheid van zeewier wemelt het vaak van de kleine garnaltjes, vislarven en ander plankton, zodat de zeepaarden nooit ver hoeven te zoeken naar voedsel in het geval ze honger krijgen. Sterker nog: doordat ze de hele dag voedsel tot hun beschikking hebben, is de maag overbodig geworden en in de loop der jaren zelfs verdwenen.

Zeepaarden moeten dus de hele dag eten om aan hun energiebehoefte te voldoen. Hun snuit is het belangrijkste gereedschap bij de jacht. De smalle snuit fungeert als krachtig pipet, waarmee ze de prooi tussen de wieren vandaan zuigen. Te grote garnalen kunnen zelfs in tweeën worden gebroken door het vacuüm.

De voortplanting van zeepaarden is erg bijzonder. Het mannetje broedt de eitjes namelijk uit in een speciale buidel onderaan zijn buik. Na een paringsdans met een vrouwtje legt zij een aantal eitjes (dit is afhankelijk van de soort en kan variëren van 4-5 tot enkele honderden) in de buidel van het mannetje, waar ze vervolgens worden bevrucht. Het mannetje draagt ze met zich mee totdat ze uitkomen. Als de jongen uit de buidel komen, zijn het letterlijk miniatuurversies van hun ouders. Ze zijn meteen zelfstandig en moeten direct voor zichzelf zorgen.

Alle zeepaardensoorten zijn opgenomen in Appendix II van het CITES-verdrag. Dit betekent dat de handel in zeepaarden sterk gecontroleerd wordt en je ze alleen kunt kopen met een CITES verklaring. Gelukkig worden de meest verhandelde soorten (H. reidi en H. kuda) bijna uitsluitend als nakweek aangeboden. De wildvang soorten zijn aanzienlijk duurder, waardoor ze vooral door ervaren liefhebbers worden gekocht.

In het aquarium

Zoals gezegd hebben zeepaarden een rustige leefomgeving nodig. Een echt rifaquarium is volledig

De voortplanting van zeepaardjes is erg bijzonder.

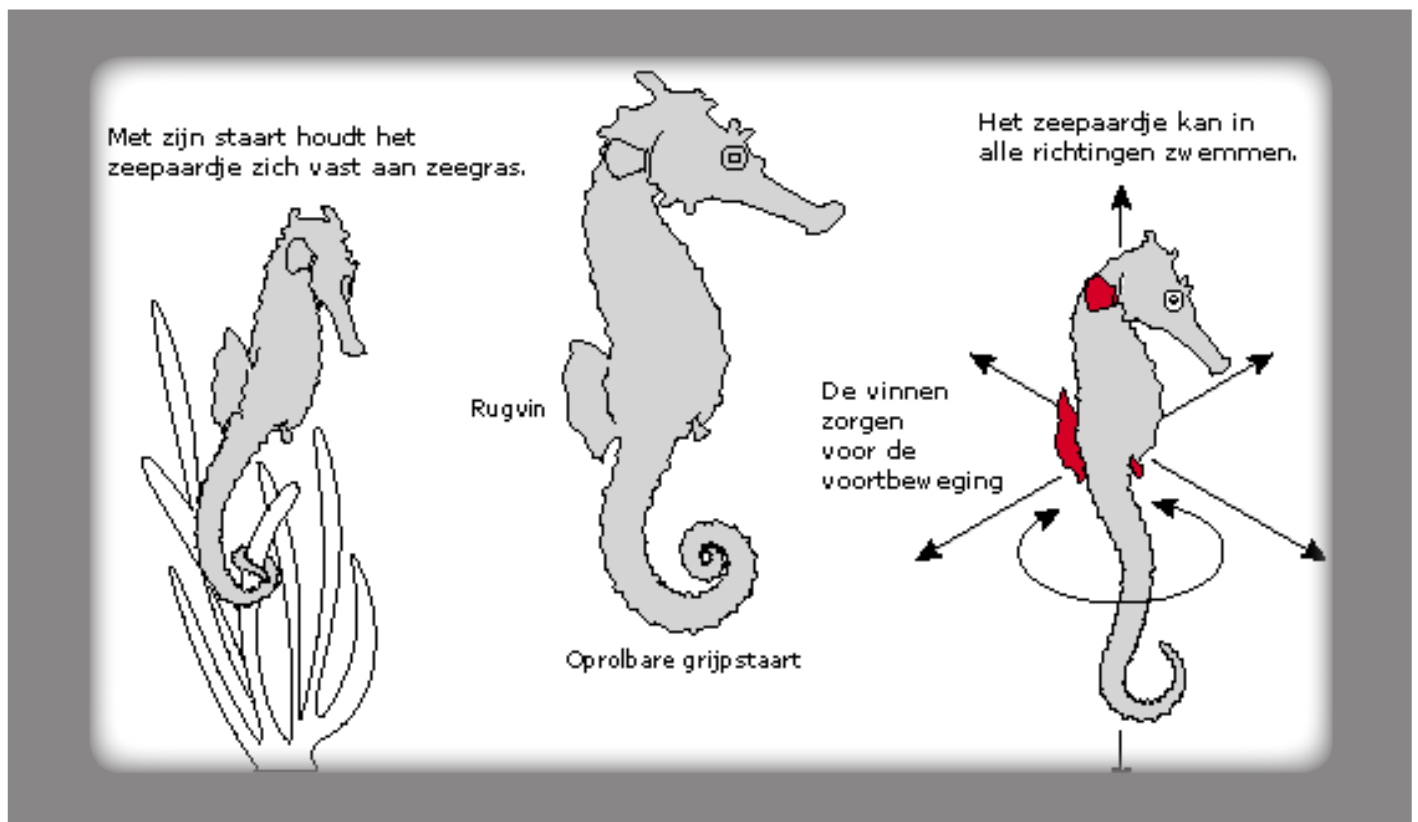
Het mannetje broedt de eitjes namelijk uit in een speciale buidel onderaan zijn buik.

ongeschikt voor hen.

De stroming in een dergelijk aquarium is heftig en zeepaardjes missen de zwemvaardigheid om zich hierin staande te kunnen houden. Met hun staart grijpen de paarden van alles vast om zich te stabiliseren en tevens te loeren naar een mogelijk hapje. In een rifaquarium betekend dit dat ze zich aan de koralen vastgrijpen. Het koraal ondervindt hier nadelen van en blijft met ingetrokken poliepen staan. Voor het zeepaardje is het grootste risico dat zijn staart beschadigd raakt door de netelcellen van het koraal. Dit kan tot infecties leiden en in het ergste geval tot de dood van het zeepaard.

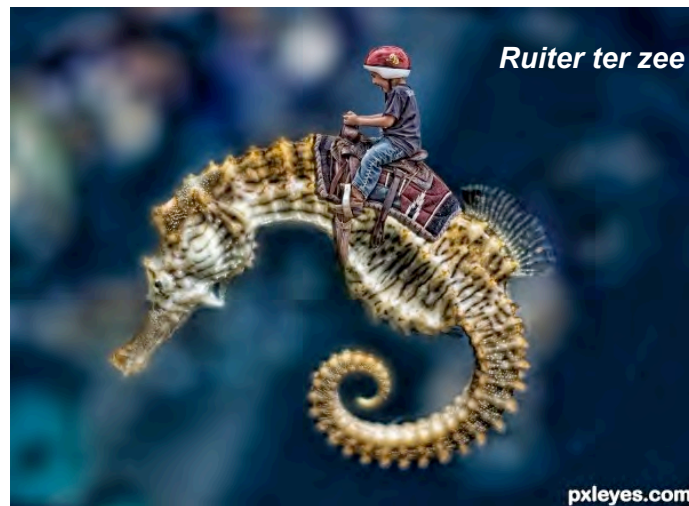
Een speciaal bakje dus.

Wanneer je besloten hebt om je aan zeepaarden te wagen, dan zal de keuze uit praktisch oogpunt waarschijnlijk op

Hippocampus kuda of *H. erectus* vallen. Deze soorten zijn gemakkelijk uit nakweek te verkrijgen, hierdoor beter betaalbaar en tevens sterker dan wildvangdieren. Beide soorten worden uiteindelijk zo'n 25 tot 30cm groot. Daarnaast houden ze van gezelschap, dus een groepje van vier tot zes dieren is een minimum. Je hebt dus uiteindelijk een vrij groot aquarium nodig. Het liefst ook vrij hoog, in verband met de paringsdans van de dieren.

Voor volwassen zeepaarden is een aquarium van 60cm of hoger ideaal. Een waterinhoud van 250-300 liter is voldoende voor een groep volwassen paarden. Het filter van het aquarium moet in ieder geval bestaan uit een eiwitafschiemer met een hoge capaciteit en daarnaast biologisch filtermateriaal. Wanneer het aquarium in de huiskamer staat, zal het vaak als sieraquarium worden ingericht met levend steen. Dit telt ook mee als biologisch filtermateriaal. In opkweekaquaria wordt juist schoner gewerkt en is een filter met keramische pijpjes of brokjes levend steen een goed alternatief. Een voordeel van zeepaardenaquaria is dat ze vaak zijn ingericht met levende wieren. Wieren verwijderen snel en efficiënt ook grote hoeveelheden nitraat en fosfaat uit het water. Als ze regelmatig gesnoeid en uitgedund worden, is dit ook een goede manier om afvalstoffen te controleren. De belichting is bij een aquarium zonder wieren niet zo belangrijk, maar als je wel wieren wilt houden, is het belangrijk om een krachtige verlichting te gebruiken. Tevens is het slim om wekelijks, of om de week, een gedeelte van het water te verversen. Hiermee verdun je opgehoopte afvalstoffen en het geeft je de kans om op de bodem opgehoopt vuil af te zuigen. Het aquariumvolume moet ongeveer 5- 10 keer per uur inwendig worden rondgepompt. Persoonlijk doe ik

dit het liefst zonder stromingspompen van het streamer-type, omdat de staarten van de paarden hier in vast kunnen komen te zitten. Zogenaamde Powerheads met een spons over de aanzuigkorf zijn daarentegen goed te gebruiken.

Oké, het aquarium staat er, de techniek is aangesloten en het aquarium is ingericht. Het is belangrijk om een goed stel 'opruimers' in het aquarium te plaatsen tezamen met de zeepaarden. Voornamelijk soorten die tussen en onder de stenen kunnen komen om het voer, wat de zeepaarden gemist hebben, op te ruimen. Goede en veilige opties zijn de gemarmerde slangster (*Ophiolepis superba*), *Nassarius* sp. Slakjes en Babylon-Zandlakken (*Buccinum corneum*). De laatste twee soorten woelen ook de bodem door. Natuurlijk moet er ook geschikt voer in huis zijn. Er wordt vaak gezegd dat zeepaarden levend voer nodig hebben. Voor veel wildvang en baby's in opkweek is dit het geval en levende mysis wordt door alle zeepaarden fanatiek nagejaagd en opgegeten, maar de halfwas nakweekdieren zijn uitstekend te houden op goede kwaliteit diepvries mysis en verrijkte artemia. Volwassen zeepaarden eten ook graag levende voedergarnalen; deze kunnen tevens uitstekend worden verrijkt met zeewaterdroogvoer. Voeer de voedergarnalen van tijd tot tijd als tractatie en minstens drie keer per dag een kleine portie.

Wanneer dan eindelijk het moment daar is om zeepaardjes te gaan kopen, is het belangrijk om te weten hoe een gezond zeepaardje eruit ziet en zich gedraagt.

Ten eerste moeten alle vinnen intact en helder zijn. Dit betekent dat deze geen rafelige randjes of troebele vlekken moeten vertonen. Verder moet de staart onbeschadigd zijn en ook duidelijk worden gebruikt. Als een paardje zijn staart niet gebruikt of deze witte vlekken toont die er niet horen te zijn, dan is hij mogelijk ziek. Gezonde paardjes zijn alert en reageren meteen op het aangeboden voer. Onhandig gedrag hoort erbij en een paardje dat op zijn kop aan een stuk wier bungelt, hoeft niet persé ongezond te zijn. Bekijk de paarden altijd een tijdje om een idee te krijgen van hun gedrag en of ze gezond over komen.

Ik hoop dat ik hiermee wat bruikbare tips en trucs heb kunnen beschrijven die u ertoe aanzetten om toch die zeepaardenbak eens te gaan proberen. Wie weet wordt na de juiste verzorging en toewijding aan uw paardenstal de volgende uitdaging niet het houden van zeepaarden, maar het opkweken van jonge zeepaarden... Ik wens u in ieder geval veel plezier en succes bij het ontdekken van deze paradepaardjes!

